LIISA-TARHURIN LOKAKUUN TARINOITA

TOTEUTUI JO TARHURIN TOINEN TOIVE, kun lokakuussa oli monia aurinkoisia päiviä. Ei oikein meinannut uskoa, että kohta talvi kolkuttelee ja aurinko paistaa yhä. Oinhan toivonut tätä samaa aurinkoa myös syyskuulle, joka sekin toive toteutui. Tällaisista ilmoista tämä tarhuri tykkää; on valoisaa ja mukavan viileää, että jaksaa hyvin tehdä ulkotöitä.

SIMO SILTOJA TEKI (28.10.), toivottavasti MARTTI (11.11.) maata vahvistaa ja ANTTI (30.11.) aisoilla ajaapi, jaluksilla jonkuroipi; muunneltuna vanhaa sanontaa. Yöpakkaset ovat tulleet ajallaan, joten jospa vielä tulisi oikea talvikin. Yöpakkasten tultua TEIN YLLÄTYKSEN linnuille. Keittiön ikkunan alla on lintulauta aina paikallaan, joten laitoin pakkasten tultua siemeniä, ja mikä vilske! Litra siemeniä meni parissa päivässä. Lintulaudallakin oli yllätys. Puolihuolimattomasti katsoin, että PUUKIIPIJÄ, vanha tuttu, on tullut ruokailemaan. Tarkempi katsominen toi yllätyksen: sehän olikin PÄHKINÄNAKKELI, kaunis siniharmaa lintu. Hämäävästi kulkee pää alaspäin, niin kuin puukiipijäkin. Se on nyt viihtynyt muutaman viikon lintulaudan vieraana ja ilahduttanut tarhuria! Kun tytär katseli pähkinänakkelia, sanoi hän, että siitäköhän se on saanut nimensä, kun se NAKKELEE eli heittelee siemeniä sinne ja tänne. Sattuva nimi! Lintujen suomenkieliset nimet tulevat juuri linnun käyttäytymisestä, väristä tai laulusta. Moneen vuoteen ei ole näkynyt VARPUSIA ruokintapaikalla, mutta nyt on useita PIKKUVARPUSIA ollut jo useamman viikon ruokailemassa. Varpusethan ovat vähenneet maailmanlaajuisesti ja sitä ihmetellään, että mikä on kadon syy.

HARAKKAPARISKUNTA on ollut ruokintapaikan vieraana monia vuosia. Joskus hätistelin niitä pois, mutta ajattelin sitten, että nälkähän se harakallakin on. Se on muuten aika eksoottinen lintu, sopisi hyvin johonkin sademetsään. Harakka oli päättänyt saada maissipalleroita, jotka olivat korkeassa ja kapeassa ruokinta-automaatissa, joka oli pitkän varren päässä. Lintu kokeili kaikkia keinoja, mutta automaatti pyöri vinhaa vauhtia ja se yritti pysyä siinä. Kun pyöriminen lakkasi, se ahtoi itsensä siihen pienelle ”jalustimelle” ja sai kuin saikin näitä herkkuja.

NÄRHI, tuo toinen eksoottinen lintu oli huomannut myös nämä maissipallot, mutta ei ollut päässyt ottamaan niitä. Se seurasi tarkasti harakan puuhastelua ja kun tilaisuus tuli, se sai itsensä mahtumaan samaiseen ruokintapaikkaan. Nopeasti menivät maissipallerot ”parempiin nokkiin”. Taitavat nuo linnutkin oppia toisiltaan monenlaisia asioita.

Tarhurin puutarhassa asustaa vakituisesti kaksi närhipariskuntaa. Nekin ovat vanhoja tuttuja. Joskus harmittaa, kun ne vain pöllyttelevät siemenet ympäriinsä. Ehkä ne valkkaavat parempia, niin kuin me ihmisetkin valkataan esim. hedelmiä. Turhaan närhi on saanut pilkkanimen P-NÄRHI, sillä sehän oli ennen pihapiirin ”terveyspoliisi”. Nimi tulee siitä, kun se kaiveli avotunkioita ja söi sieltä kaiken ruuaksi kelpaavan. Se teki tärkeää työtä pitämällä pihapiirin puhtaana. Näin hiiret eivätkä rotatkaan päässet villisti lisääntymään.

PUIDEN LEHDET ovat työllistäneet tarhuria todella paljon. Lokakuun puolen välin maissa iski pyörivä tuulenpuuska tarhurin pihapiiriin, jolloin kaksi vaahteraa menetti puolet lehdistään ja yksi kokonaan. Siinä sitä tarhuri tarpoi kaksikymmentäsenttisten lehtikasojen keskellä ja kauhistuneena ajattelin, että en jaksa niitä mitenkään kuskata minnekään. Haravoin ne kasaan ja seuraavana päivänä sain apua ja niin me ”ajettiin” isolla pressulla kahdeksan kuormaa erääseen kuoppaan. HUH!

Silloin kun lehtiä tippuu vähän kerrallaan, olen ajanut ne ruohonleikkurilla silpuksi ja laittanut pensaiden ja perennojen juurille. Uusi ruohonleikkuri tekee hyvää silppua, vaikkakin koppa täyttyy nopeasti. Tienvarren KOIVU ja pihalla pari syreeniä pitävät lehtensä aivan kuin kiusatakseen

tarhuria. Aina on pihalla lehtiä, vaikka äsken olisi haravoinut. Nyt olen päättänyt, että katson jokaisen lehden tippuneen ennen kuin haravoin viimeisen kerran! (Tiedän vanhastaan, että tuuli tuo uusia lehtiä naapurin puolelta!)

KUN TEIN TUPAILTAA VIERASLAJEISTA, muistin että tontin takana olevalla niityllä kasvoi joskus pieni erä KANADANPIISKUA. Liekö siemenet tulleet meiltä vai naapurista, joka on lähempänä. Horsmat olivat kasvaneet parimetrisiksi, joten en ollut nähnyt, että kanadanpiisku oli kasvattanut neljän neliön alan jo kukkivia kasveja ja parin neliön alan puolimetrisiä taimia aivan uutteen paikkaan. Entisessä paikassa oli vain neliön verran. Päätin nyhtää ne pois, sillä se on määritelty haitalliseksi vieraslajiksi, joka valtaa luonnonpuistoja ja avaria niittyjä. Taimet lähtivät helposti kosteahkosta maasta pienen juurenosan kanssa, mutta tiedän, että se kasvattaa suikertavan juuriston aika syvälle maahan. Sehän jäi sinne, mutta olen päättänyt sen näännyttää joka vuosi kitkemällä.

SAMOIN KÄVIN KURTTURUUSUJEN KASVUSTOON KÄSIKSI. Ne olivat ojan reunassa vahvistamassa, etteivät mullat valu ojaan. Nyt leikkasin ne aivan mataliksi ja olen päättänyt pitää ne n. 50 cm aitana, jolloin niiden juuret kuitenkin tekevät tehtävänsä ja pitävät mullat kurissa.

Näiden kahden lisäksi JÄTTIPALSAMI, JÄTTIPUTKI JA LUPIINI ovat kasveja, jotka on määritelty haittakasveiksi ja siten niitä ei pitäisi kasvattaa ja myös lähialueella olevat kasvit pitäisi poistaa. ELY-KESKUS on laittanut PUUTARHAYSTÄVILLE tiedotteen, jossa kehotetaan nämä ja muutkin haitallisiksi vieraslajeiksi määritellyt kasvit huomioimaan. JOTEN HAASTAN KAIKKI vahtimaan oman puutarhansa kasveja etteivät ne pääse leviämään. Poistamaan puutarhasta kasvit, joita ei suositella kasvatettavan. Oman alueen kartoittaminen ja vaikka talkoilla haittakasvien kitkeminen tai kaivaminen. Kotisivuilla on TUPAILLAN TIETOISKUJEN KOHDALLA VIERASLAJEISTA KERTOVA ESITE, jonka ELY-keskus on lähettänyt. YHDESSÄ VIERASLAJEJA VASTAAN!

Sisäkukat ovat kotiutuneet sisälle oikein hyvin. Aurinkoa ja lämpöä saaneena ne ovat kovasti vahvistuneet. Ja uskon, että tämä syksyinenkin aurinko on antanut lisävaloa kasveille. Muutamalla ikkunalla on lisävalo kukille, mutta en polta sitä tuntitolkulla, vaan 3-4 tuntia illalla.

PIISPANKUKKA, jonka vuosien odotuksen jälkeen sain, kun keväällä löysin siemeniä ja ne jopa itivät. Kasvu oli aluksi hidasta ja ajattelin, että ei tästä tule mitään, mutta loppukesällä tulivat ensimmäiset kukat ja nyt se kukkii valtoimenaan. Olen harvakseltaan vielä sitä lannoittanut. Olen huomannut, että se tarvitsee kastelua melkein joka toinen päivä. Syy taitaa olla auringonpaisteessa, mutta luulen, että aiemmin en tajunnut kastella sitä tarpeeksi.

SYYSTYÖT alkavat olla lopuillaan ja tarhuri voi olla tyytyväinen menneeseen kesään. Nyt on aika nauttia kynttilänvalosta ja kodin lämmöstä. Voi paistaa vaikka lopuista LEHTIKAALEISTA piirakkaa ja pitää omaa sadonkorjuujuhlaa ja KIITTÄÄ KESÄN SADOSTA!